

Inzet van Medische Psychologie loont!

“Gezondheid is niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken, maar het vermogen je aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.”

Machteld Huber (2011)

Samenwerking tussen arts en psycholoog draagt bij aan een sneller lichamelijk herstel van de patiënt en helpt de ontwikkeling van psychische klachten te voorkomen.

Psychosociale zorgvraag in Nederland bij patiënten met chronische lichamelijke klachten⁴

Van alle patiënten die per jaar in het ziekenhuis worden behandeld voor chronisch lichamelijke klachten, ervaren 600.000 patiënten psychosociale klachten.⁴

- Ernstige psychosociale klachten (1/3 deel)
- Een angststoornis of een depressieve stoornis¹ (1/3 deel)
- Lichte psychosociale klachten (2/3 deel) (met name angst- en stemmingsklachten)

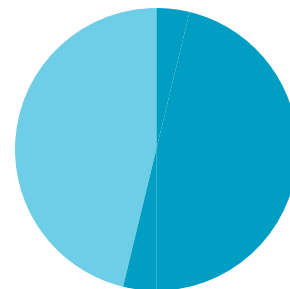
Ook bij patiënten met acute ernstige aandoeningen en bij patiënten die een grote medische ingreep ondergaan komen deze klachten en psychotrauma voor.

De voordelen van medisch psychologische zorg

- Een efficiënter behandeltraject als voorafgaand aan een medische ingreep een comorbide angststoornis eerst psychologisch wordt behandeld.¹
- Een alternatief voor medicamenteuze behandeling; denk aan de inzet van cognitieve gedragstherapie bij menopauzeklachten bij jonge vrouwen met borstkanker, hierdoor daalt de morbiditeit.²
- Voorkomen van psychische comorbiditeit en medische onder- en overconsumptie.³
- Betere uitkomsten van medisch-specialistisch handelen en daarmee een kostenbesparing.¹
- Verhoging van de kwaliteit van leven en maatschappelijke participatie, waaronder bevordering van de arbeidsreintegratie.¹
- Toename van therapietrouw.¹

Verkregen informatie over psychosociale klachten bij patiënten met chronische lichamelijke klachten en/of ingrijpende behandeling

- 55% had geen informatie gekregen van zorgverleners over het eventueel ontstaan van psychosociale klachten, maar had die wel willen krijgen.⁵

**de juiste
zorg op
de juiste
plaats**

Verborgen zorgvraag

Zelf een psychosociale zorgvraag formuleren lukt een deel van de patiënten niet. Daarnaast wordt een psychosociale zorgvraag door medisch behandelaars niet altijd gesignaleerd.

Patiënten die baat hebben bij medische psychologie

Patiënten met én een chronische lichamelijke aandoening én psychosociale klachten hebben¹:

- vaker een mindere kwaliteit van leven
- meer moeite met beslissen over behandeling en zorg
- meer moeite zich aan behandelvoorschriften te houden
- vaker ontevredenheid over de ontvangen medische zorg
- vaker comorbide psychische stoornissen

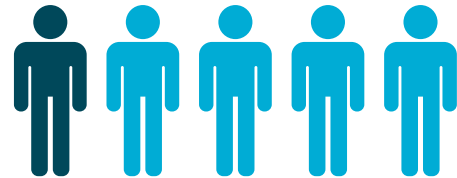
Patiëntfactoren die een rol spelen bij gevoeligheid voor angst of depressie zijn: de vaardigheden om met problemen om te gaan, de persoonlijkheid en de culturele achtergrond. Maar ook omgevingsfactoren, zoals huisvesting, werksituatie, financiële status en de mate van sociale steun die de patiënt ervaart. Met name patiënten die jong zijn en patiënten met meer ernstige chronische lichamelijke klachten¹, hebben risico op het ontwikkelen van een angststoornis of depressieve stoornis.

Hoe maak je tijdig de juiste zorg op de juiste plaats mogelijk?

- Periodiek bevragen en bespreken van psychosociale klachten door arts en verpleegkundige
- Inzet van screeningsinstrumenten
- Normaliseer psychosociale klachten
- Psychodiagnostiek op indicatie
- Inzicht creëren in het psychosociale zorglandschap binnen en buiten het ziekenhuis

Huidige inzet psychosociale zorg in Nederland ¹

Slechts één op de vijf patiënten met psychosociale klachten en zorgvraag spreekt met een professional in het ziekenhuis die gespecialiseerd is, zoals geestelijk verzorger, medisch maatschappelijk werk of psycholoog.¹

Medische psychologie

Medisch psychologische zorg kenmerkt zich door het diagnosticeren en behandelen van psychische klachten en stoornissen. Daarmee onderscheidt medisch psychologische zorg zich van psychosociale begeleiding. De afdelingen medische psychologie in het ziekenhuis zijn ondersteunende en (mede) behandelende specialismen die tevens een preventieve taak hebben. Binnen afdelingen Medische Psychologie werken BIG-geregistreerde GZ-psychologen, klinisch psychologen en klinisch neuropsychologen. Deze psychologen hebben korte lijnen met de behandelend artsen, doordat ze bijvoorbeeld deelnemen aan het multidisciplinaire overleg. Binnen de medische psychologische zorg is het biopsychosociale model leidend.

Steeds vaker is medisch psychologische zorg ingebed binnen een multidisciplinair behandelaanbod. Zo heeft de hartrevalidatie zich bewezen als succesvol multidisciplinair aanbod aan hartpatiënten. Cardiologen, verpleegkundig specialisten, fysiotherapeuten, diëtisten en psychologen werken samen met hartpatiënten aan fysiek en psychisch herstel, sociale participatie, werkherwinning en leefstijlbeoordeling.¹

Is de zorg op orde in jouw instelling?

Medisch specialisten en andere zorgprofessionals in het ziekenhuis kunnen hun werkwijze toetsen aan de Kwaliteitsstandaard Psychosociale Zorg bij Somatische aandoeningen¹ en de veldnormen medische psychologie⁶ om zo richting te geven aan verbeteringen in (de organisatie van) de eigen patiëntenzorg.

1) Kwaliteitsstandaard PSZ, Zorginstituut Nederlands 2019 2) NEMESIS, 2012 3) Van Son, 2013; Van Son, 2016; Van Delft-Schreurs, 2017; Richards, 2018 4) Prof. Ponds, R 2021 Inaugurale rede 5) Patiëntenfederatie Nederland, 2017 6) Veldnormen Medische Psychologie, NIP/LVMP 2020

de juiste
zorg op
de juiste
plaats